

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

54-2

BRNO 2013

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 54

Vě umě 3

Číslo 2

Issue 2

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial board

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttkay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Petr Škrdla

Výkonná redakce
Assistant Editors

Jiří Juchelka, Soňa Klanicová, Šárka Krupičková, Olga Lečbychová,
Ladislav Nejman, Rudolf Procházka, Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela

Technická redakce, sazba
Executive Editor, Typography

Alice Del Maschio

Software
Software

Adobe InDesign CS5

Fotografie na obálce
Cover Photography

Kovový závěsek ve tvaru zvířete (viz obr. 5 na str. 136)
Metallic animal figurine pendant (see Fig. 5 on page 136)

Adresa redakce
Address

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.
Královopolská 147
612 00 Brno
IČ: 68081758
E-mail: pv@arub.cz
Internet: <http://www.arub.cz/prehled-vyzkumu.html>

Tisk
Print

Azu design s.r.o.
Bayerova 805/40
602 00 Brno

ISSN 1211-7250

MK ČR E 18648

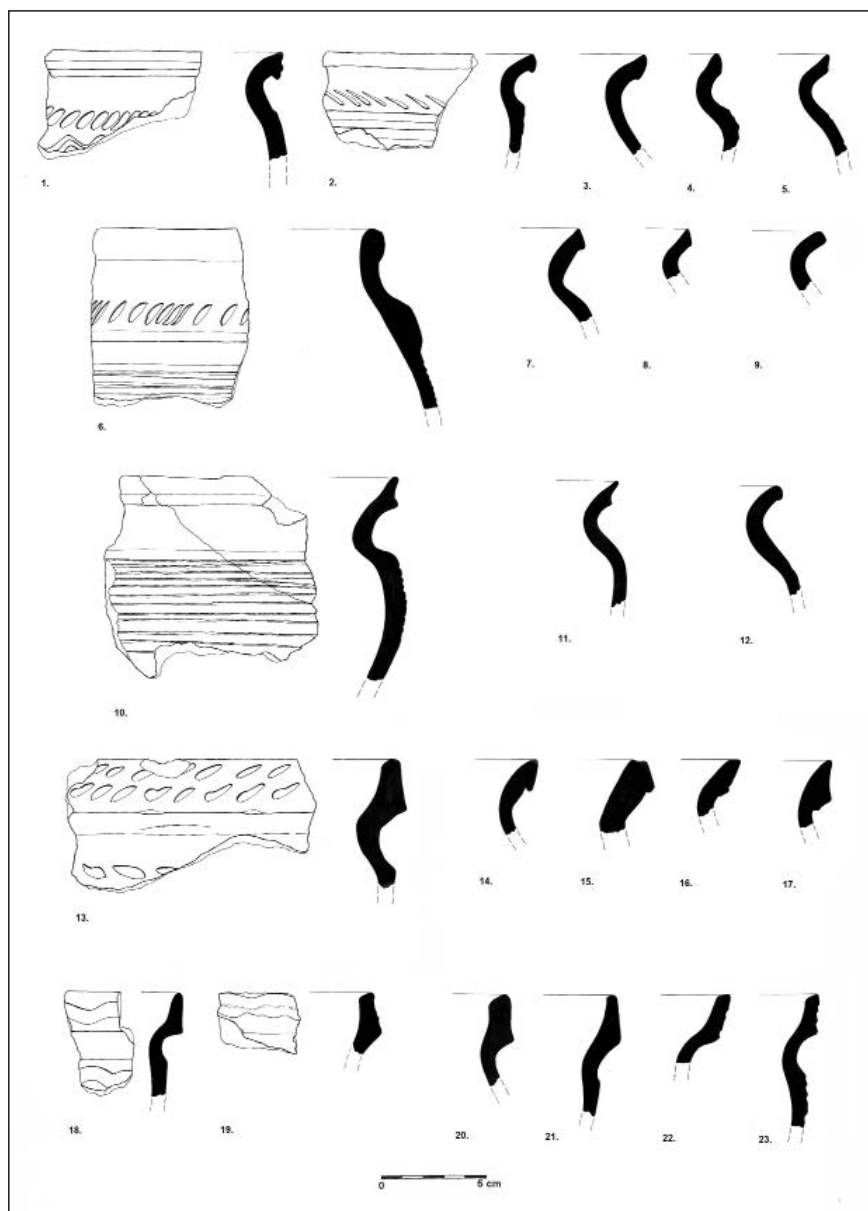
Vychází dvakrát ročně

Vydáno v Brně roku 2013

Náklad 400 ks

Časopis je uveden na Seznamu recenzovaných neimpaktovaných periodik vydávaných v ČR.

Copyright ©2013 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i. and the authors.

Obr. 94. Olomouc, Akademická 4a. Výběr keramiky 11.–12. století. Kresba M. Schindlerová.

Abb. 94. Olomouc, Akademická Nr. 4a. Frühmittelalterliche Keramik (11.–12. Jahrhundert). Zeichnung M. Schindlerová.

OLMOUC (K. Ú. OLMOUC-MĚSTO, OKR. OLMOUC)

Zámenhofova ulice. Středověk, novověk. Hřbitov. Záchranný výzkum.

V souvislosti s realizací stavby „Rozvoj výstaviště Flora Olomouc, dostavba pavilonu A“ byl pracovníky společnosti Archaia Olomouc, o. p. s., v měsíci červenci 2012 uskutečněn zjišťovací záchranný archeologický výzkum, předcházející projektované výstavbě. Plocha o rozměrech cca 850 m² se nacházela v prostoru areálu Výstaviště Flora Olomouc, a. s., na jižní hraně staré budovy pavilonu A. Plocha je omezena budovou stávajícího pavilonu A na severu a na západě, ulicí Zámenhofovou a obslužní komunikací na východě.

Vlastní terénní část zjišťovacího archeologického výzkumu spočívala ve vyhloubení 4 bagrovaných sond, v jejich manuálním dočištění a dokumentaci za účelem zjištění počtu hrobů a pohřbů v jednotlivých sondách,

mocnosti hřbitovní vrstvy a eventuálně dalších archeologických památek. Výsledky archeologického výzkumu rozhodně prokázaly přítomnost intaktních archeologických památek v daném prostoru, a to historického hřbitova z 18.–19. století a pozůstatků starší pozdněstředověké až renesanční cihlové konstrukce.

Sondy S1–S4 konkrétně zachytily archeologické podloží, zkulturněný půdní horizont, destrukce starších cihlových staveb, předhřbitovní vyrovnávky, hroby a hřbitovní horizont, recentní navážky k výstavbě pavilonu. V hojném množství se zde nalézaly solitérní lidské kosterní pozůstatky, fragmenty hrnčířské a stavební keramiky, železné hřebíky a v sondě S1 také růženec ze slitiny mědi. Na předmětné ploše lze tedy očekávat kromě jiného odkryv cca 500 hrobů, které bude nutno exkavovat v rámci následného předstihového záchranného archeologického výzkumu.

Petra Ben Mahjoub Veselá, Táňa Moskalíková

Resumé

Olomouc (Kat. Olomouc-město, Bez. Olomouc), Zamenhofova-Straße. Mittelalter, Neuzeit. Friedhof. Rettungsgrabung.

OLMOUC (K. Ú. OLMOUC-MĚSTO, OKR. OLMOUC)

Akademická ulice, č. o. 4a, parc. č. st. 174/2. Raný až vrcholný středověk (9. – 13. století). Sídlištní aktivity, prubírský kámen?. Záchraný výzkum.

Lokalizace: souřadnice S-JTSK: Y = 546516,78; X = 1121252,11.

Záchraný archeologický výzkum byl vyvolán stavebními úpravami objektu, který se nachází v historickém jádru města Olomouce na tzv. Předhradí, přibližně 60 m severně od stavby bývalé Tereziánské zbrojnice. Budova je součástí kláštera sester františkánek.

Výzkum proběhl v březnu 2012, sledovány byly úpravy v suterénu a výkopy pro základy nového vstupního schodiště do objektu. Podlaha v suterénu byla snížena o 1 m, přičemž nebylo dosaženo geologického podloží ani pravěkého horizontu kulturních vrstev. Kromě pozůstatků zdí dřívější stavby byla dokumentována původní stratifikace dochovaného archeologického terénu. Byla zjištěna přítomnost vrstev datovatelných do 9. až 13. století. Kromě množství keramiky (obr. 93, 94) a zvířecích kostí mezi nálezy vyniká kamenný předmět (obr. 93:19) obdélného tvaru (88 x 18 x 8 mm) s dvojkónickým provrtem na jedné straně. Artefakt je vyroben z břidlice tmavě šedé barvy, na povrchu má četné rýžky a jedna delší strana je výrazně obroušená. Pochází z vrstvy (k. 127) datované keramikou do průběhu 9. až 10. století. Svým tvarem je blízký raně středověkým prubírským kamenům, u nichž byla tato funkce prokázána spektrální analýzou. U nově nalezeného kamene se na výsledky analýzy čeká.

V druhotné poloze byly ve středověkých vrstvách také přítomny zlomky pravěké keramiky. Kromě atypických střepů bylo možno identifikovat několik zlomků zařaditelných do eneolitu a ke kulturnímu komplexu lužických popelnicových polí. Jeden typický okraj pochází z laténské nádoby.

Dolní náměstí, kostel Zvěstování Páně, parc. č. st. 540/2. Středověk, novověk. Město. Záchraný výzkum.

Lokalizace: souřadnice S-JTSK: Y = 546960,17, X = 1121714,16.

Na podzim 2012 (říjen až listopad) byla zahájena rekonstrukce vstupní terasy kapucínského kostela na Dolním náměstí v Olomouci. Kromě opravy statických poruch terasy bylo cílem propojení sklepních prostor. Kapucínský kostel Zvěstování Páně byl vystavěn v letech 1653 až 1661, kdy byl kostel vysvěcen. Roku 1843 došlo

k přestavbě vstupního schodiště do kostela, další rekonstrukce v rámci kláštera proběhly v letech 1909 a 1926 (Zahradník, Macek 2005).

Během prací v roce 2012 bylo zjištěno, že prostor pod terasou byl druhotně vyplněn zásypem z konce 19. až počátku 20. století. Bylo dochováno nosné zdivo původního schodiště, odkryta však byla i starší zeď, orientovaná ve směru severozápad – jihovýchod, široká 0,9 m. Její pata nebyla dosažena, měřitelná výška činila 2,1 m. Vyzděná byla z kamene s malou příměsí zlomků cihel a dlaždic. Na jejím jihozápadním líci byla dochována omítka. Jde o pozůstatek zástavby jihovýchodní fronty Dolního náměstí předcházející stavbě komplexu kapucínského kláštera.

Při snižování úrovně terénu pod terasou bylo odstraněno 1 m silné souvrství neporušených uloženin, datovaných do průběhu raného až vrcholného středověku. Znamenán byl zatím blíže neurčený zahloubený objekt, zasypaný někdy v průběhu 14. století. V nižších partiích byla zjištěna přítomnost keramiky datovatelné do 11. – 12. století. Tyto sídlištní vrstvy souvisí s předlokační osadou u kostela sv. Blažeje, který se nacházel 120 m jihovýchodním směrem. Ojedinele byly mezi keramikou zjištěny také zlomky středohradištních nádob.

Náměstí Republiky, ulice 1. máje, Wurmova. Raný až vrcholný středověk, novověk. Sídlištní aktivity. Záchraný výzkum.

Lokalizace: souřadnice S-JTSK, linie A mezi body: 1) Y = 546735,37, X = 1121269,44; 2) Y = 546503,9, X = 1121211,24; linie B mezi body: 1) Y = 546536,33, X = 1121200,35; 2) Y = 546534,11, X = 1121209,01; 3) Y = 546432,37, X = 1121186,58; 4) Y = 546403,27, X = 1121190,58; 5) Y = 546400,38, X = 1121178,8; linie C mezi body: 1) Y = 546453,47, X = 1121202,35; 2) Y = 546406,6, X = 1121200,35; 3) Y = 546411,26, X = 1121229,45; 4) Y = 546437,92, X = 1121300,76.

V srpnu až listopadu 2012 byl realizován záchraný archeologický výzkum v souvislosti s rekonstrukcí plynovodu v prostoru olomouckého Předhradí. Kromě uvedených ulic, kterými vedl hlavní výkop, zasahovaly napojovací jámy také do ulic Pekární, Akademické, Mlčochovy, Dómské a na Biskupské náměstí.

Výzkum probíhal v souběhu s výkopovými pracemi. I když šlo o výměnu plynovodního potrubí, docházelo v převážné části sledovaného výkopu k rozšíření výkopu a odkrytí archeologicky pozitivních situací, které byly dokumentovány. Výkop měl průměrně šířku 0,5 m a dosahoval hloubky 1,2–1,8 m. Podmínky pro výzkum byly z hlediska bezpečnosti práce v některých úsecích (zejména v ulici 1. máje a Wurmově) značně ztíženy a komplikovány i nepřerušným tramvajovým provozem.

Zachycené pravěké osídlení je popsáno v oddílech Eneolit a Doba bronzová. Z období raného středověku je možno čtyři zjištěné objekty zařadit do střední doby hra-